МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Національна академія педагогічних наук України
Міжнародна асоціація ректорів педагогічних університетів Європи
Благодійний фонд польсько-українського партнерства

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

Матеріали
Міжнародного форуму
. . .
16 лютого **2023**

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)
М 74

Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)

За загальною редакцією** академіка **В. П. Андрущенка

Редакційна колегія:

Віктор Андрущенко – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова *(голова редакційної колегії);*
Лєшек Корпоровіч – професор Яггелонського університету (Республіка Польща);
Роман Вернидуб – проректор з навчально-методичної роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії*);
Григорій Торбін – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова *(заступник голови редакційної колегії);*
Павло Горінов – в. о. директора навчально-наукового інституту права УДУ імені Михайла Драгоманова;
Володимир Євтух – декан факультету соціально-політичних наук УДУ імені Михайла Драгоманова;
Юрій Кондратьєв – директор Міждисциплінарного центру складних систем УДУ імені Михайла Драгоманова;
Микола Кириченко – директор Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України;
Лариса Лук'янова – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України;
Наталія Мозгова – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
Тарас Олефіренко – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
Василь Федоришин – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова;
Сергій Русаков – директор навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
Наталія Титова – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
Таміла Новіцька – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74 **Модернізація педагогічної освіти у глобальному вимірі безпеки соціально-турбулентного світу** : збірник матеріалів міжнародного форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенка. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02

© Автори статей, 2023
© Редакційна колегія, 2023
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

Використана література:

1. Ляшенко М. Ю. Формування фахової компетентності з основ підприємництва у майбутніх учителів технологій : дис. … канд. пед. наук : 13.00.02 «Теорія і методика навчання технологій». Київ, 2017. 230 с.
2. Педагогічні інновації: від теорії до практики (2015). Взято з https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/716/http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2014/2/pedagogika/shabalin.pdf

УДК 378.091.33

Вишківська В. Б.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ФЕНОМЕНА «СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ»

Зміни, що відбулися у українському суспільства за останні десятиліття, позначаються на життєвій і професійній орієнтації молоді. Підвищення ролі суб'єктивного фактора в суспільстві, ускладнення умов життя та праці, зміна економічної формації, розвиток самої особистості доводять, що система вищої освіти потребує модифікації, а саме виходу за межі традиційних методів навчання та переходу до студентоцентрованої парадигми. Даний підхід, у центрі якого знаходиться студент, а не викладач, фокусується на освітніх практиках та принципах, які забезпечують студентам доступ до знань та навичок, необхідних для самореалізації у кар'єрі та подальшого самостійного здобуття знань.

Студентоцентроване навчання є типом мислення та культурою закладу вищої освіти, а також методом навчання, який багато в чому пов'язаний з конструктивістськими теоріями та підкріплюється ними. Для такого навчання характерними є інноваційні методи викладання, за яких між педагогом та студентами встановлюється особлива взаємодія, заснована на визнанні/сприйнятті студентів активними учасниками освітнього процесу; формуються найважливіші навички мислення [3].

Студентоцентрований підхід у навчанні дає можливість «створити» незалежного фахівця з незалежним аналітичним поглядом на ті чи інші речі/ явища/процеси, тому ключовим моментом є надання студентам можливості вибору курсів та дисциплін у рамках їхньої навчальної програми. Зацікавленість у навчальному матеріалі/контенті обумовить високу активність, самостійність, бажання комунікувати, аналізувати, мислити тощо. Відтак, можемо стверджувати, що студентоцентроване навчання дає студентам уявлення про те, як думати, а не вчить їх тому, що думати.

Як обґрунтовує Ю. Сорока, метою реалізації положень студентоцентрованого підходу є розширення автономії суб’єктів освітнього процесу, розвиток їхньої здатності до критичного мислення [4]. Відтак, аналізований феномен сприяє створенню сприятливого навчального середовища для студентів будь-яких напрямків підготовки, адже для розвитку суб'єктності необхідно аби індивід зміг би: висловити смислові

переваги, тому що сенс може стати тією самою інтенцією до позначення себе як суб'єкта освітнього процесу; розвивати позицію суб'єкта навчальної і професійної діяльності; саморозвиватися та самовдосконалюватись; спиратися на суб'єктний досвід; вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію [2].

Комфортне середовище навчання має бути не тільки цікавим і мотивуючим: важливу роль у цьому середовищі грає і власне особистість викладача. У практиці сьогодення найчастіше викладачі займають позицію лідера, який домінує і визначає певні установки. В умовах же студентоцентрованого навчання педагогові необхідно навчитися розділяти повноваження зі студентами, спонукати їх до активного діалогу, обміну думками, співробітництва. Тому роль викладача змінюється з транслятора знань на менеджера, робить його консультантом та організатором різних видів діяльності студентів, провідником у формуванні компетенцій [1]. Формування змісту навчальних дисциплін за умови впровадження студентоцентрованого підходу перетворює його на конкретизований кінцевий продукт навчання і підпорядковує вибір методів навчання вимогам практико-орієнтованого підходу, що дозволить студентам без ускладнень, самостійно формулювати проблеми професійного характеру, визначати шляхи досягнення поставленої мети та аналізувати досягнуті результати в залежності від специфіки умов кожної конкретної задачі. Вирішення практико-орієнтованих завдань має бути поетапним, що сприятиме усвідомленню студентами своїх дій.

Водночас, прагнення викладача під час використання практико-орієнтованого підходу при організації студентоцентрованого навчання знайти розумний баланс між академічною та прагматичною складовими професійної підготовки має реалізовуватися на засадах індивідуалізації навчання шляхом залучення студентів до створення практико-орієнтованих проєктів, що сприятиме формуванню у них можливості прогнозувати свої досягнення для успішнішого просування в навчанні, здібності до саморегуляції, самоврядування, ухвалення рішення; орієнтуватиме на самостійність у діях.

Отже, студентоцентроване навчання передбачає включення в освітній процес суб'єктного досвіду, під яким розуміється сукупність емоційно забарвлених соціальних, особистісних та навчально-професійних ситуацій, здатних виконувати освітню функцію. Зміст професійної освіти при цьому визначається рівнем розвитку сучасних соціальних, інформаційних, виробничих технологій, вимогами майбутньої професійної діяльності та розвитком функціональних якостей майбутнього спеціаліста у процесі навчально-професійної, виробничої та інших видів діяльності.

Використана література:

1. Бойко А. М., Дем'яненко Н. М. Тьюторство як модель партнерських відносин викладач-студент. Педагогіка та психологія. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2018. Вип. 1 (7). С. 18-22.
2. Вишківська В. Б. Суб'єктивність студентів у навчальному процесі необхідна умова формування професійної компетентності. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2008. Вип. 8 (18). С. 2-4.
3. Сорока Ю. Практикуючи студентоцентровану освіту: діагностичні аспекти студентських очікувань. *Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи.* Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2014. № 32 (1101). С. 190–194.
4. Student-Centred Learning – Toolkit for students, staff and higher education institutions. Brussels, October 2010. [Electronic resource]. URL: http://www.aic.lv/bolo-na/2010/Reports/SCL_toolkit_ESU_EI.pdf